

Πανεπιστήμιο Αθηνών
Τμήμα Επικοινωνίας και ΜΜΕ

Σπύρος Α. Μοσχονάς

«Υφολογική» διαφοροποίηση

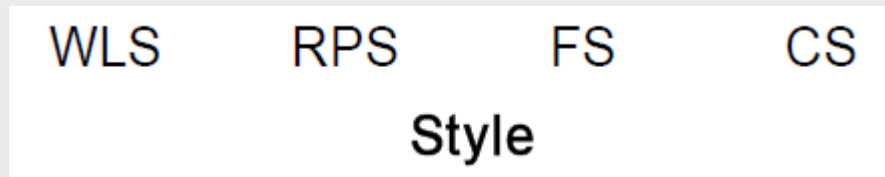
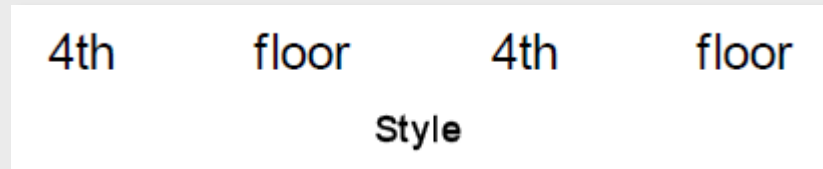
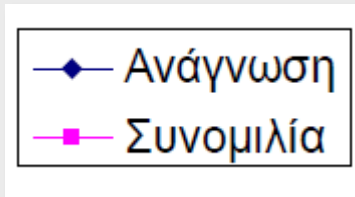
16 & 23 & .../3/2016

Λειτουργική προσέγγιση στην έννοια του ύφους
(Labon κ.ά.)

1. Είδη και επίπεδα λόγου
2. Προφορικοποίηση
  - ▶ Δελτίο καιρού
3. Μοντέλο προσαρμογής
  - ▶ Ακροαματικός
  - ▶ Διαιτητευμένος σχεδιασμός
4. Διμορφία
  - ▶ Υπολειμματική διμορφία στον Τύπο
5. Διγγραφία/Πολυγγραφία

Λειτουργική (operational) προσέγγιση στην έννοια του ύφους

Ύφος;

- » Τι είναι ύφος;
  - ▶ «Πνευματώδεις» ορισμοί του ύφους → Πλέγμα αξιών
  - ▶ «Ύφος είναι ο άνθρωπος» (=πομπός) → Ιδιόλεκτος
  - ▶ Επίδραση θεωρίας της λογοτεχνίας → Καλλιεργημένο ύφος
- » Το ύφος δεν προσδιορίζεται με αυστηρά γλωσσικά χαρακτηριστικά → «ήθος».
- » **Ποικιλότητα**: ανά θέμα, γένος, είδος, μέσο, πομπό, δέκτη, περίσταση επικοινωνίας, (κοιν.) τάξη, ...
- » Ποικιλότητα ανά δέκτη (**ακροαματικός σχεδιασμός**): Χαρακτηριστικό ύφος των ΜΜΕ

1. Ποικιλότητα ανά είδη (genres) και επίπεδα λόγου (registers)

- » Διαφοροποίηση ανά **χρήση** μάλλον παρά ανά **χρήστη**
- » Για κάθε επίπεδο λόγου πρέπει να λάβουμε υπόψη μας τουλάχιστον τα ακόλουθα ειδικά χαρακτηριστικά:
  - ▶ **ειδικό λεξιλόγιο**
  - ▶ **κειμενική οργάνωση**: χωροταξία κειμένου (στήσιμο), ρουτίνες (έναρξης, λήξης, προσφώνησης κλπ.), φρασεολογισμούς και στερεότυπα συντακτικά σχήματα («λογότυπους»), ρητορική οργάνωση, μεταφορική δομή, γενικευμένες προϋποθέσεις
  - ▶ **αλληλεπίδραση προφορικού – γραπτού ύφους**
  - ▶ **επιδράσεις του μέσου**

Τυποποίηση – ατυποποίηση: Είδη και μορφές λόγου στα ΜΜΕ

2. Προφορικοποίηση

Φόρμες πληροφόρησης: Δελτία καιρού

Ο ΚΑΙΡΟΣ

ΤΡΙΤΗ 14 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2008

Γενική Πρόβλεψη

Βρυξέλλες	13-18 ^{°C}
Ζυρίχη	11-20 ^{°C}
Λονδίνο	11-18 ^{°C}
Μαδρίτη	11-25 ^{°C}
Μόσχα	6-11 ^{°C}

ΣΗΜΕΡΑ Γενικά αίθριος και μόνο στις Κυκλάδες και Κρήτη τοπικά αυξημένη συννεφιά, με σπορικές βροχές, κυρίως στην Κρήτη, όπου και πιθανό πρόσκαιρες καταιγίδες. Από το βράδυ ανάλογα φαινόμενα και στα Δωδεκάνησα.

Άνεμοι: Στα δυτικά μεταβλητοί 3-4, στα ανατολικά από βόρειες διευθύνσεις 4-6 Μποφόρ, με σταδιακή εξασθένηση στις ηπειρωτικές περιοχές.

Θερμοκρασίες: Βόρεια 7-24, υπόλοιπα ηπειρωτικά 11-26, νησιώτικα 17-25^{°C}. Στις Δυτικά Μακεδονία κ Ηπειρο πτώση 2-4^{°C} χαμηλότερη.

ΑΥΡΙΟ: Στην Κρήτη και τα Δωδεκάνησα σποραδικές βροχές κατά τόπους και πρόσκαιρες στα Δωδεκάνησα. Βαθμιαία βελτίωση από το μεσημέρι. Οι άνεμοι βορειοδυτικοί, στα δυτικά 3-4, στα ανατολικά 4-5 κ πρόσκαιρα στα νοτιοανατολικά τοπικά 6 Μποφόρ Η θερμοκρασία χωρίς αξιόλογη μεταβολή.

ΤΡΙΗΜΕΡΟ Την Πέμπτη και την Παρασκευή γενικά αίθριος με λίγη πρόσκαιρη συννεφιά, κυρίως στα όρια και βόρεια. Το Σάββατο αραιή συννεφιά, κατά τόπους πιο πυκνή. Οι άνεμοι μεταβλητοί 3-4 και α νότια βορειοδυτικοί 4-5 Μποφόρ και το Σάββατο στα δυτικά μεταβλητοί 3-4, στα ανατολικά από βόρεια διευθύνσεις 4-5 και τοπικά στο ΒΑ Αιγαίο 6 Μποφόρ.

N. ΚΑΡΑΤΑΡΑΚΗ

Προφορικοποίηση: ALPHA (Παρασκευή 11/4/2008)

ΧΑΙΡΕΤΕ κυρίες και κύριοι (.) ηλιοφάνεια περιμένουμε αύριο Παρασκευή (.) στο μεγαλύτερο μέρος της χώρας (.) αλλά ΚΑΙ άνοδο της θερμοκρασίας (.) η οποία θα συνεχιστεί ΚΑΙ το Σαββατοκύριακο (.) στα ηπειρωτικά ωστόσο (.) θα αναπτυχθούν τοπικές νεφώσεις το απόγευμα (.) και θα σημειωθούν σποραδικές καταιγίδες (.) κυρίως στα ορεινά της Ηπείρου της Ανατολικής Μακεδονίας αλλά και της Θράκης (.) οι άνεμοι στο Ιόνιο θα είναι βορειοδυτικοί (.) τρία με τέσσερα μποφόρ (.) ενώ στο Αιγαίο θα έχουν ένταση τέσσερα με πέντε (.) η θερμοκρασία θα αγγίξει τους είκοσι πέντε βαθμούς (.) στη Βόρεια και νησιωτική Ελλάδα (.) και στα υπόλοιπα ηπειρωτικά (.) τους είκοσι οχτώ βαθμούς (.) γενικά αίθριο καιρό (.) περιμένουμε αύριο στην Αττική (.) ενώ μετά το μεσημέρι (.) θα αναπτυχθούν τοπικές νεφώσεις (.) οι άνεμοι θα πνέουν ασθενείς (.) ενώ η θερμοκρασία θα κυμανθεί από δεκατρείς (.) έως είκοσι επτά βαθμούς Κελσίου (.) στη Θεσσαλονίκη αύριο θα έχουμε λίγες νεφώσεις (.) οι οποίες θα αυξηθούν το απόγευμα (.) οι άνεμοι θα πνέουν Νοτιοανατολικοί (.) τρία μποφόρ (.) ενώ η θερμοκρασία δεν θα ξεπεράσει τους είκοσι τέσσερις βαθμούς Κελσίου (.) απ' όλους εμάς (.) καλό σας βράδυ

[...] Αύριο στα βόρεια (.) ο καιρούλης θα είναι αίθριος (.) αλλά σταδιακά (.) θ' αναπτυχθούν νεφωσίτσες (.) και ίσως εμφανιστούν (.) λίγες βροχούλες φίλες (_) Στα δυτικά και στα κεντρικά (.) θα έχουμε αραιές νεφώσεις (.) που αργότερα θα θυμώσουν (.) και θα γίνουν (.) κακές βροχές (.) και φοβιστερές καταιγιδοούλες (_) Η ορατότητα (.) θα είναι περιορισμένη (.) οπότε πάρτε:: μεγεθυντικό φακό (_) Οι ανεμούληδες στα δυτικά θα πνέουν νότιοι νοτιοανατολικοί (.) 4 με 6 μποφόρ (.) και αργότερα νοτιοδυτικοί (.) πολύ ισχυροί (.) θυελλώδεις 7 με 8 μποφόρ (_) Αφήστε το ψάρεμα σήμερα, καλοί μου ψαράδες (.) αύριο ας φάμε κρέας [...] Είμαι η Πετρούλα και μόλις τελείωσα.

Προφορικοποίηση: BBC2

Hello there. I think Chris Low and all those other golfing fans are gonna be glued to BBC 2 during the next two evenings. I think the weather could play during the round today as you see here – this is a combination of cloud and weather radar – some pretty nasty weather heading across towards the national course at Augusta and that weather system could bring the odd sharp shot but tomorrow, I think, things will be less [*****], shall we say, so the chance of a thundery shower for the round on Saturday and Sunday after a misty morning things should pick up for the final rounds during the afternoon. ... I think probably the heaviest of the rain's moving in across Northern Ireland overnight tonight. And a few spots of drizzling rain turning up on the western side of Wales ... That's the forecast. Enjoy the golf.

Σύγκριση βρετανικών – ελληνικών δελτίων

Μ. Σηφιανού & Α. Τζάννε,
«Και τώρα τα νέα μας για τον καιρό: Τα δελτία καιρού στην ελληνική τηλεόραση»,
στο *Δημοσιογραφία και Γλώσσα*, επιμ. Π. Μπουκάλα & Σ. Α. Μοσχονάς,
Αθήνα: ΕΣΗΕΑ, 2001, 233-242.

» **βρετανικά δελτία:**
σχέση εγγύτητας και
οικειότητας

» **ελληνικά δελτία:**
σχέση τυπικότητας
και απόστασης ή
σχέση υπερβολικής
εγγύτητας
→ (νεότερη) τάση για
συνομιλιακό ύφος
→ ανάμειξη στοιχείων
επίσημου και
καθημερινού λόγου
→ infotainment
(Star)

Εξελίξεις στα ελληνικά δελτία

- » Τρόποι μετάδοσης: εκφώνηση
→ παρουσίαση (+/- χαιρετισμός)
- » Απλούστευση της γλώσσας: Όπως βλέπετε, η περιοχή μας καλύπτεται από ένα ομαλό πεδίο με υψηλές πιέσεις, που έχει σαν αποτέλεσμα την καλοκαιρία, ενώ ένα μέτωπο στη δυτική Ευρώπη κινείται εκ δυσμών προς ανατολάς
→ Από αύριο θα δούμε τον καιρό στη χώρα μας να βελτιώνεται καθώς το βαρομετρικό χαμηλό που μας επηρέασε απομακρύνεται
- » Λεξιλόγιο: νεφώσεις, ηλιοφάνεια, βόρειοι άνεμοι
→ συννεφιά/ές, σύννεφα, λιακάδα, βοριάδες, βοριαδάκι, μελτέμια (ταλαντεύεται μεταξύ τυπικού και μη τυπικού κώδικα)

Εξελίξεις στα ελληνικά δελτία

- » **Ενεργητική - παθητική φωνή:** προβλέπεται, αναμένεται / προβλέπει η Μετεωρολογική Υπηρεσία
→ έχουμε ..., υπάρχει ...
- » **Δομές με ουσιαστικά και ρήματα:** αναμένεται άνοδος της θερμοκρασίας και προβλέπονται βροχοπτώσεις
→ την Παρασκευή θα ανέβει η θερμοκρασία
- » **Τροπικότητα:** επικρατεί η αντικειμενική τροπικότητα σε βάρος της προσωπικής (ενδέχεται, ίσως, πιθανόν, δεν αποκλείεται)

3. Ύφος: Ακροαματικός σχεδιασμός (audience design)

- » Εμπλέκεται σε όλα τα επίπεδα γλωσσικής χρήσης, π.χ. στην επιλογή γλώσσας σε δίγλωσσες κοινότητες, στους τρόπους προσφώνησης, στις στρατηγικές ευγένειας, στην ποικιλότητα ανά κοινωνική ομάδα κλπ.
- » «Η ουσία του ύφους είναι ότι οι ομιλητές ανταποκρίνονται στο ακροατήριό τους.»
(Allan Bell)
- » **Υφολογική ανταπόκριση** (responsive style)
- » Στη θεωρία της επικοινωνίας: **μοντέλο προσαρμογής** (accommodation model)

Ύφος: Διαιτητευμένος σχεδιασμός (referee design)

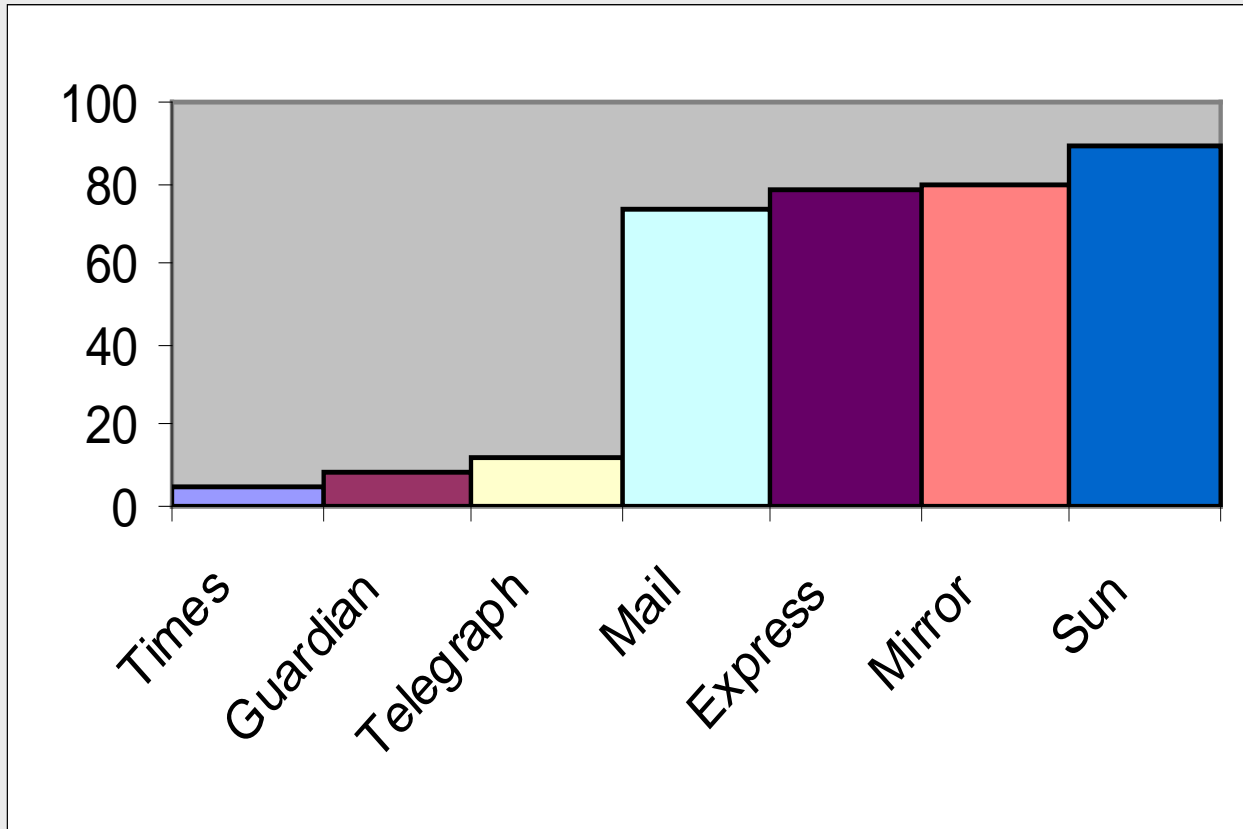
- » Αντίθετα με την υφολογική ανταπόκριση, περιλαμβάνει **υφολογικές πρωτοβουλίες** (initiative dimension of style).
- » Στην καθημερινή χρήση, προτιμάται σε αφηγήσεις, ανέκδοτα, αστεία.

Το ύφος μπορεί να «διαιτητεύεται» από

- ▶ ένα **πρότυπο εσωτερικό**, «εντός ομάδας» (ingroup referee) ή από
- ▶ ένα **πρότυπο εξωτερικό**, «εκτός ομάδας» (outgroup referee) → «Υψηλή» ποικιλία σε περιπτώσεις διμορφίας

Παράδειγμα ακροαματικού σχεδιασμού

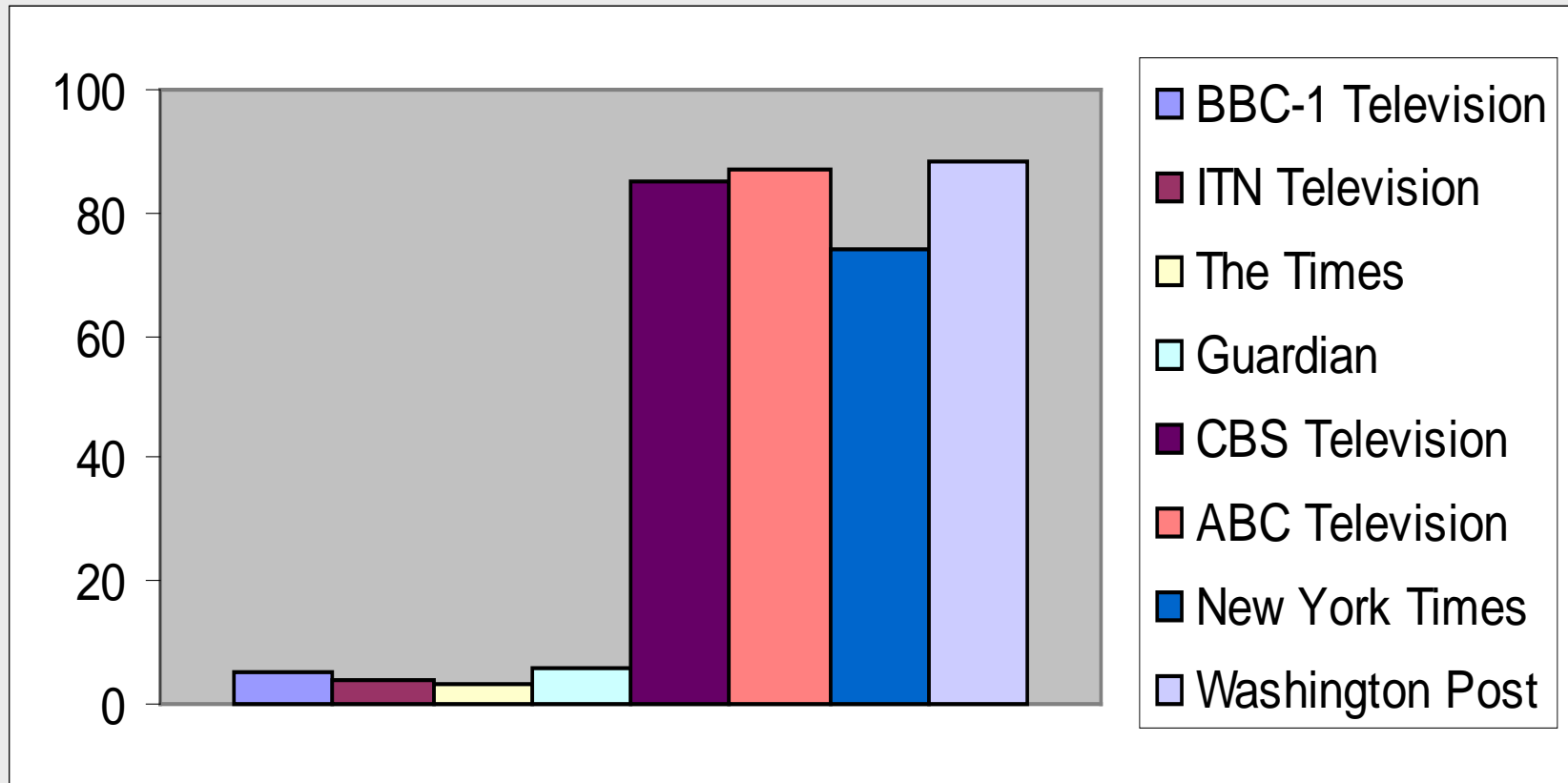

"Nurse filmed turning off man's life support" – "Retirement age raised to 66", *Times* 25/10/10,

"Nurse switched off man's ventilator" – "All-in-one £140 pension 'fairer'", *Sun* 25/10/10

Παράλειψη προσδιοριστικού σε επτά βρετανικές εφημερίδες καθημερινής κυκλοφορίας (Bell, 1991: 108)

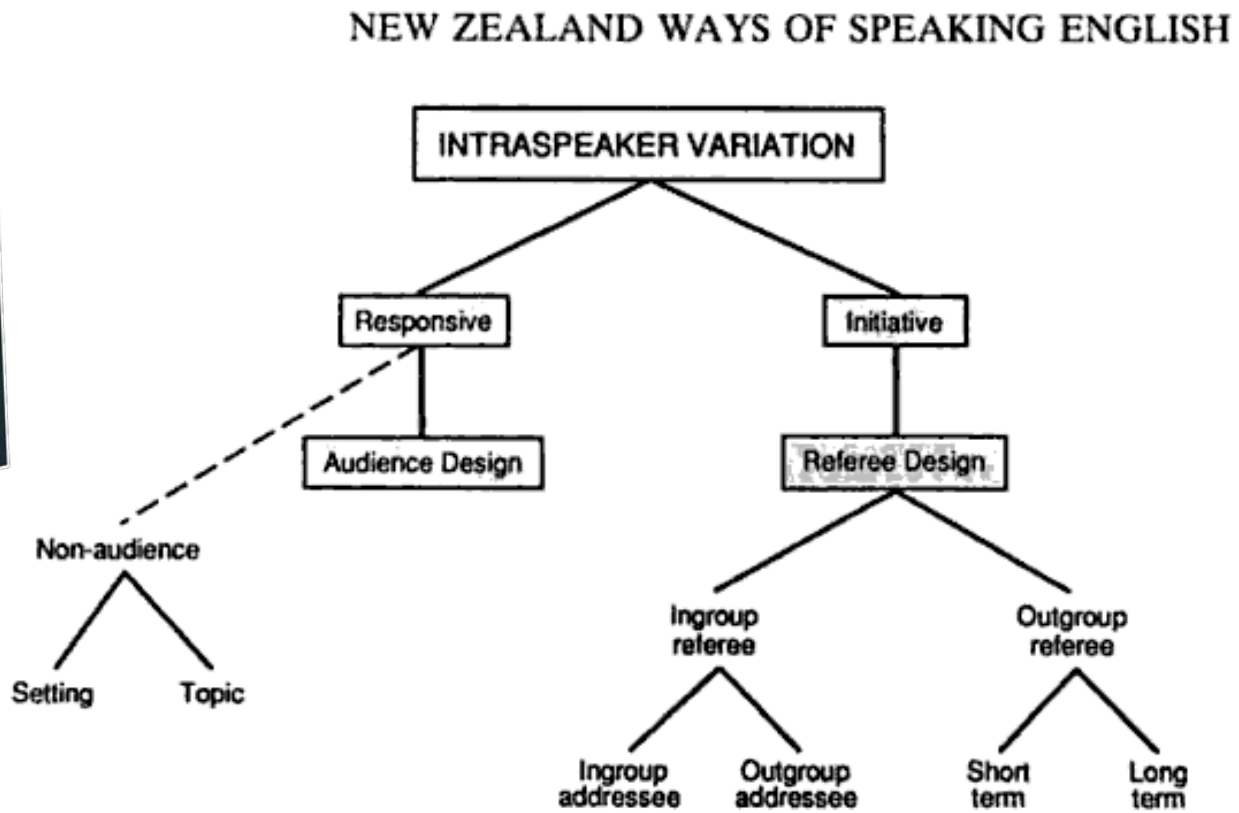
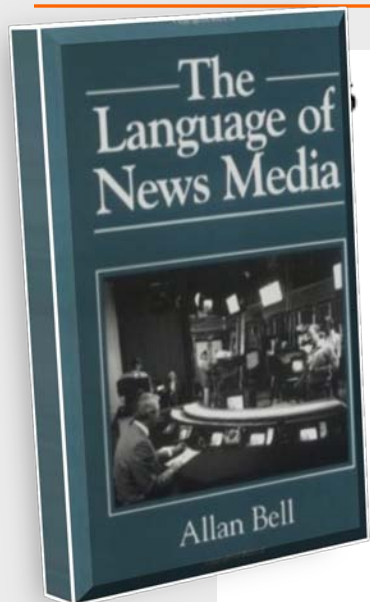
Παράδειγμα διπλού σχεδιασμού

Παράλειψη προσδιοριστικού σε τέσσερα βρετανικά και τέσσερα αμερικανικά μέσα, 1980-1982 (Bell, 1991: 131)

Υφολογικός σχεδιασμός

FIGURE 9.1 *Style as responsive and initiative: audience design and referee design*

A. Bell, "Audience and Referee Design in New Zealand Media Language", στο A. Bell & J. Holmes (επιμ.), *New Zealand Ways of Speaking English* (Clevedon: Multilingual Matters, 1990)

Addressees are the
Auditors are not
Overhearers
Eavesdroppers
Referees are not

Ακροατές – Ακροαματικοί ρόλοι

---

4. Charles Ferguson, «Diglossia» (1959)

- » Η **διμορφία** χαρακτηρίζεται (στενά) από τρία χαρακτηριστικά
1. Δύο διακριτές ποικιλίες χρησιμοποιούνται στην ίδια κοινότητα, η πρώτη θεωρείται Υ(ψηλή) και η δεύτερη Χ(αμηλή) (High – Low Variety).
  2. Κάθε ποικιλία επιτελεί διαφορετικές λειτουργίες, έχει ξεχωριστά πεδία χρήσης. Υ και Χ βρίσκονται σε «συμπληρωματική κατανομή».
  3. Κανείς δεν χρησιμοποιεί την Υ στην καθημερινή κουβέντα (για τις καθημερινές ανάγκες επικοινωνίας).

«Ferguson's 9 rubrics»

---

1. ξεχωριστά πεδία χρήσης (function)
  2. κοινωνική αξιολόγηση (prestige)
  3. γραμματεία (literary heritage)
  4. τρόπος εκμάθησης (mode of acquisition)
  5. τυποποίηση (standardization)
  6. σταθερότητα (stability)
  7. τυπικό / μορφολογία
  8. λεξιλόγιο
  9. φωνολογία
- } γραμματική(

Πεδία χρήσης (λ.χ., καθαρεύουσας Υ – δημοτικής Χ)

Θρησκεία	Υ	
Εφημερίδες (κύριο άρθρο)	Υ	
Τηλεόραση (ειδήσεις)	Υ	
Τηλεόραση (σίριαλ)		Χ
Εκπαίδευση (γραπτό υλικό, παράδοση)	Υ	
Εκπαίδευση (ερωτήσεις, συζήτηση)		Χ
Ακαδημαϊκή συζήτηση	Υ→	Χ
Πολιτική ομιλία	Υ	
Γραπτός λόγος	Υ→	Χ
Ραδιόφωνο	Υ→	←Χ
Λογοτεχνία	Υ→	Χ
Οικογένεια		Χ
Αγορά		Χ
Κουτσομπολιό		Χ

Υπολειμματική διμορφία στον Τύπο: βιβλιογραφία

- » Σ. Χατζησαββίδης, 1. *Ελληνική γλώσσα και δημοσιογραφικός λόγος* (1999), 131-148, 2. «Η μορφολογική ποικιλία του δημοσιογραφικού λόγου ως δείκτης πολιτικής ιδεολογίας», στο *Δημοσιογραφία και γλώσσα*, επιμ. Π. Μπουκάλας & Σ. Α. Μοσχονάς (2001), 141-155.
- » Ά. Ιορδανίδου, 1. «Δημοσιογραφική “κοινή” : Προβλήματα ορισμού», στο *Δημοσιογραφία και γλώσσα*, επιμ. Π. Μπουκάλας & Σ. Α. Μοσχονάς (2001), 157-164, 2. «Γλωσσική ποικιλία και δημοσιογραφικός λόγος», *Ζητήματα Επικοινωνίας* 9 (2009), 102-114.
- » Μ. Κόλια, Ά. Σοφίου, Τ. Φούρλαρη & Σ. Α. Μοσχονάς, «Η λόγια μορφολογία στον ελληνικό Τύπο: Δείκτης ιδεολογικής ή υφολογικής διαφοροποίησης;», *Ζητήματα Επικοινωνίας* 16-17 (2013), 139-151.

» Μορφολογική ποικιλία

- ▶ Τονικά συστήματα
- ▶ Τελικό ν στην αιτιατική αρσενικού / θηλυκού άρθρου
- ▶ γεν. *-ης / -εως των σε -η / -ις* και γεν. *-ητος / -ητας των σε -ης / -ητα*
- ▶ Αναβιβασμός τόνου στη γεν. επιθέτων
- ▶ Επιρρήματα *-α / -ως*
- ▶ Παραθετικά επιθέτων και επιρρημάτων

Υπολειμματική διμορφία στον Τύπο (Χατζησαββίδης, 1999)

---

1. Ελεύθερη Ώρα
Ελεύθερος
2. Απογευματινή
Αδέσμευτος Τύπος
Ελεύθερος Τύπος
3. Αυριανή
Έθνος
Ελευθεροτυπία
Τα Νέα
4. Αυγή
5. Ριζοσπάστης

καθαρεύουσα

δημοτική

Ο άξονας
αριστεράς-δεξιάς
συμπίπτει
(μερικώς) με τον
συμβολικό άξονα
δημοτικής-
καθαρεύουσας

» Υφολογική μάλλον παρά πολιτικο-ιδεολογική διαφοροποίηση;

Ριζοσπάστης:

- ▶ Αποφεύγει γενικά τη λόγια μορφολογία.
- ▶ Τύποι όπως *ανεχθεί, καλυφθεί, προκηρυχθεί* είναι σπάνιοι, ενώ απουσιάζει το συμφωνικό σύμπλεγμα *-σθ-*.
- ▶ Τείνει να επιλέγει από τη μορφολογία της κοινής νεοελληνικής τις ανεπίσημες μορφές της καθημερινής γλώσσας.

Βραδυνή και *Απογευματινή*:

- ▶ Εμφανίζουν αρκετούς λόγιους σχηματισμούς: *εγράφη, ελέχθη, επεδείχθη από τηλεοράσεως, χρωματίσθηκαν, πολλαπλασιάσθηκαν, ενέπιπταν επί της Σοφοκλέους, υπόσχοντο, πραγματοποιείτο, ισχυρισθούν, υπερασπισθεί* κτλ.
- ▶ Παρουσιάζονται με λόγια μορφή λέξεις που δεν έχουν λόγια προέλευση: *ρίχθηκαν* (< *ρίπτω*, άρα *ερρίφθησαν*), *ξεπεράσθηκαν*, ή αναδύονται «ερμαφρόδιτοι» τύποι: *προεβλήθηκαν* (μεταξύ του *προεβλήθησαν* και του *προβλήθηκαν*). Άλλες ερμαφρόδιτες δομές: *πέραν από τα επίσημα στοιχεία, πλην της κυβέρνησης, μεσούσης της χρηματιστηριακής κρίσης* κτλ.
- ▶ Η υπεργενίκευση της χρήσης του «ως» δημιουργεί προτάσεις όπως *οι ύπουλες κατηγορίες κατέρρευσαν ως πύργος από τραπουλόχαρτα*.

Αυγή, Έθνος, Ελευθεροτυπία, Τα Νέα, Ελεύθερος Τύπος, Αυριανή κ.ά.:

- ▶ Επιλέγουν την πολυτυπία της κοινής νεοελληνικής. Πολλές φορές παρατηρούνται στο εσωτερικό του ίδιου άρθρου και οι δύο τύποι, με ελεύθερη εναλλαγή, χωρίς υφολογική διαφοροποίηση (ήρθε/ήλθε, περιοριστεί/περιορισθεί, δεχτεί/δεχθεί κτλ.).
- ▶ Σχετικά σπάνια εμφανίζονται ερμαφρόδιτες δομές, όπως: *οι πιθανότητες στατιστικού σφάλματος ελαχιστοποιούνται ή και ακυρώνονται ως εκ της επιβεβαιώσεως με αλληπάλληλες δημοσκοπήσεις της κατεύθυνσης των ερευνητικών ευρημάτων* (Αυγή, 12/3/2000).

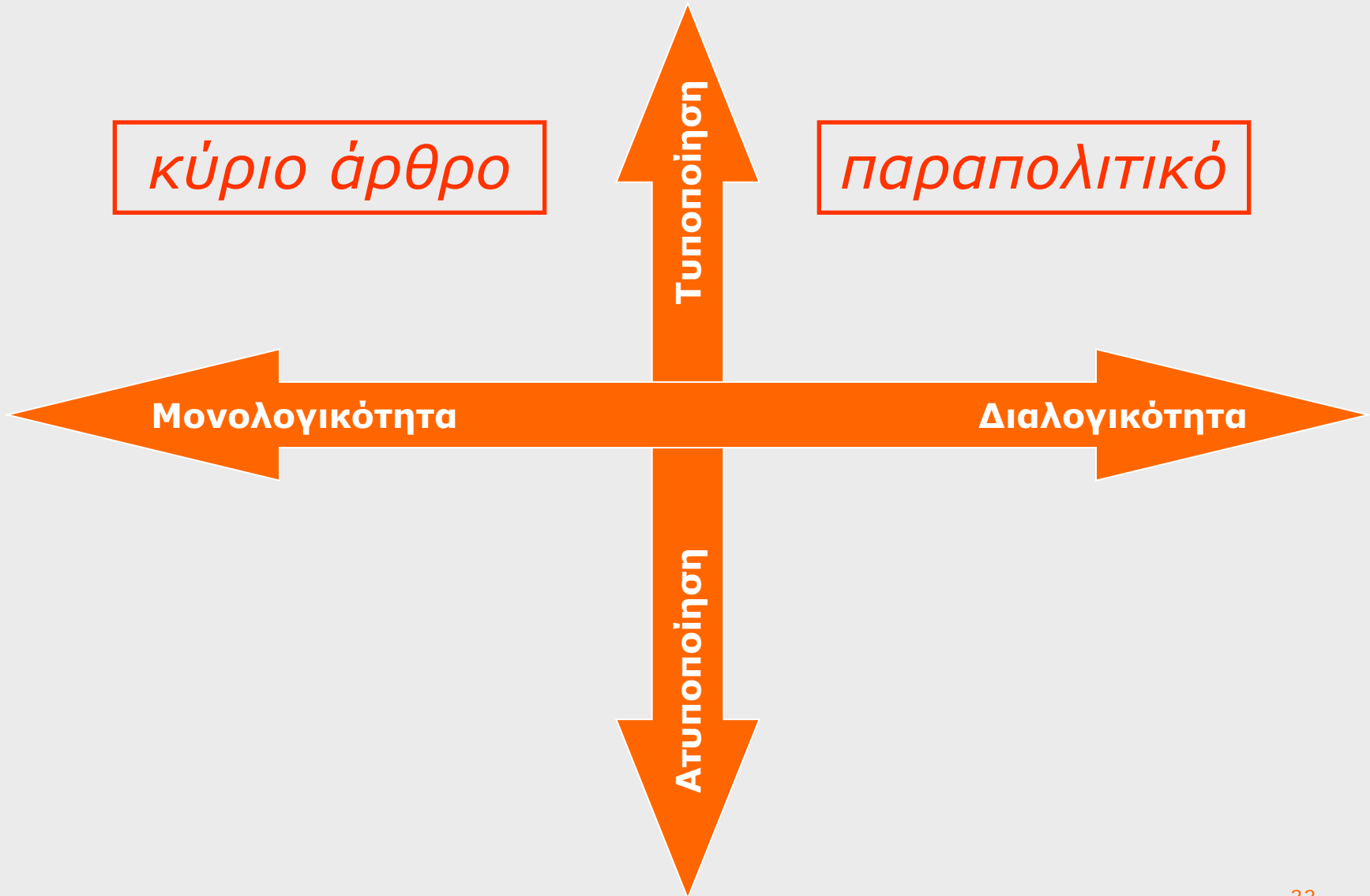
- » **Συμφωνικά συμπλέγματα.** Σε σύνολο 76 λόγιων και μη λόγιων σχηματισμών τα ποσοστά είναι περίπου μοιρασμένα: 41 μη λόγιες εμφανίσεις (54%) έναντι 35 λόγιων.
- » **Παθητικός αόριστος.** Σε σύνολο 123 λόγιων και μη λόγιων σχηματισμών επικρατούν οι μη λόγιοι με 107 εμφανίσεις.
- » **Παθητικός παρατατικός.** Σε σύνολο 24 τύπων σε όλες τις εφημερίδες καταγράφηκαν τρεις τύποι παρατατικού ρημάτων σε -ούμαι: *δικαιοούνταν, εκινείτο, συντελούνταν.*

«Η εικόνα που διαγράφεται στην παρούσα έρευνα (2008) είναι ότι οι αποκλίσεις προς την πλευρά της χρήσης λόγιων σχηματισμών μη ενταγμένων στην κοινή ελληνική είναι σημαντικά λιγότερες και δεν φαίνεται να συσχετίζονται με τον πολιτικό προσανατολισμό του εντύπου. Επιβεβαιώνεται εν μέρει η διαπίστωση της προηγούμενης έρευνας, σύμφωνα με την οποία διαμορφώνονται στα άκρα των πολιτικών κατευθύνσεων δύο βασικές τάσεις, η μία (*Ριζοσπάστης*) προς ανάδειξη των ανεπίσημων τύπων της καθημερινής γλώσσας και η άλλη (*Ελεύθερος Τύπος*) προς ανάδειξη των λόγιων επίσημων τύπων, με τη διαφορά ότι αυτές οι επιλογές παραμένουν πλέον σταθερά ενταγμένες στο σύστημα κλίσης της κοινής νεοελληνικής».

Υφολογική διαφοροποίηση

Υφολογική διαφοροποίηση: Το κύριο άρθρο ...

Το «σκοτεινό Συγκρότημα» φταίει για όλα!, λένε ορισμένοι. Η πολιτική της διαβολής και της συκοφαντίας παρουσιάζει έξαρση σε περιόδους κοινωνικής κρίσης.

Είναι **Το Βήμα** και **Τα Νέα** που... κατηγορούνται ότι «ανεβοκατεβάζουν κυβερνήσεις», που ευθύνονται για ό,τι στραβό κι ανάποδο συμβαίνει σ' αυτόν τον τόπο... Ακόμη και όταν οι «καταγγελίες» είναι αόριστες και γενικές, είναι οι εφημερίδες του ΔΟΛ ο στόχος της προαναφερθείσης προπαγάνδας.

Περαιτέρω η κατηγορία για πολιτικά μαγειρέματα δεν ευσταθεί, διότι είναι πρόδηλο ότι τη δύναμη να ανεβοκατεβάζουν κυβερνήσεις δεν την έχουν **Το Βήμα** και **Τα Νέα**, αλλά οι εκατοντάδες χιλιάδες αναγνώστες τους. [...]

Τα πρόσφατα φαινόμενα αναδιατάξεων των κομματικών σχηματισμών δεν πρέπει να εκλαμβάνονται ως ενδείξεις επερχομένων δομικών αλλαγών στο πολιτικό σκηνικό.

Τα μέσα ενημερώσεως του ΔΟΛ (εφημερίδες, περιοδικά, ιστοσελίδες, ραδιόφωνο, τηλεόραση κ.ά.) εκφράζουν το Δημοκρατικό Κέντρο. [...]

Υφολογική διαφοροποίηση: ... και το παραπολιτικό σχόλιο

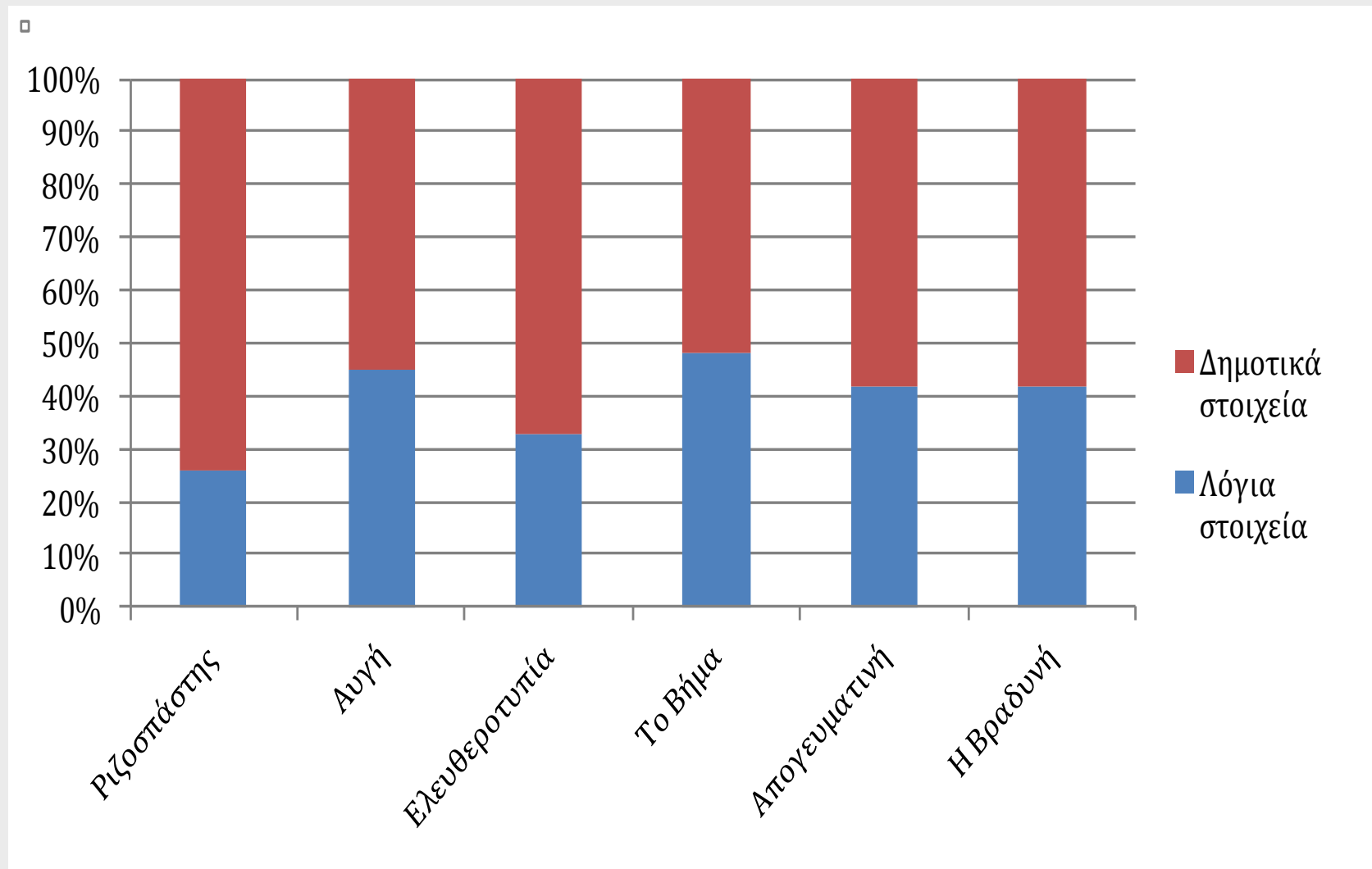

Δεν μπορεί, θα έκαναν πλάκα οι Τούρκοι στους υπουργούς που συνόδευσαν τον Πρωθυπουργό στη Σμύρνη. Στα δώρα (διάβαζε πεσκέσια) που τους έδωσαν, πέραν της ποιητικής συλλογής (θρησκευτικού όμως περιεχομένου) ενός τούρκου λαϊκού ποιητή και ενός ασημένιου δίσκου (περίπου σαν σουβενίρ), τους δώρισαν και από μια μεταξωτή γραβάτα κίτρινου χρώματος (το κίτρινο έβγαζε μάτι). Τους είδαν έτσι χωρίς γραβάτες και σκέφτηκαν «ας βάλουμε ένα χεράκι για την κομψότητά τους». Ενώ εμείς τους δώσαμε αντίγραφα νεοελληνικών ακροκεράμων, σωστά πηλοτεχνήματα. Οχι όποιες-όποιες γραβάτες ενός γνωστού ιταλικού οίκου αλλά γραβάτες μεταξωτές που έγραφαν στο πίσω μέρος *Turkiye* και με την επισήμανση ότι τις φτιάχνουν στην Τουρκία και είναι εφάμιλλες των ιταλικών και των γαλλικών. Δεν ξέρω αν και ο Πρωθυπουργός πήρε γραβάτα, αλλά ορισμένοι υπουργοί τις χάρισαν (λόγω έντονου χρώματος, συριζαϊκής νοοτροπίας και προέλευσης) στους συνεργάτες τους.
(*Το Βήμα* 11/3/2016)

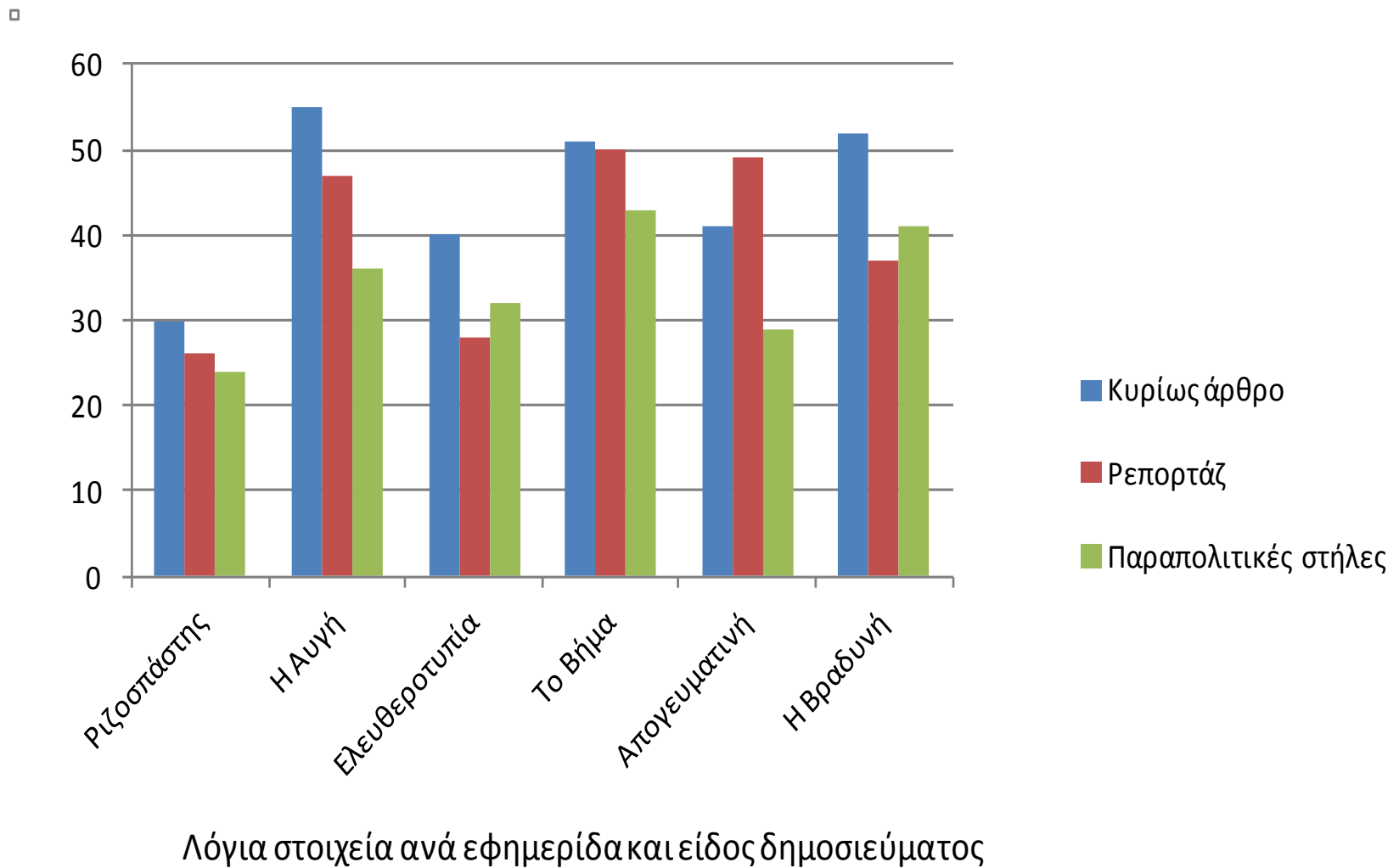
» Μορφολογική ποικιλία

- ▶ επιρρήματα -α/-ως
- ▶ συμφωνικά συμπλέγματα: -χτ-φτ-στ- / -χθ-φθ-σθ-, ορίστηκε/ορίσθηκε
- ▶ συμφωνικά συμπλέγματα χθες/χτες
- ▶ τονισμός γενικής με /χωρίς αναβιβασμό, π.χ. δημοσίων / δημόσιων
- ▶ παθητικός αόριστος -ηκα, -ηκαν / -η, -ησαν
- ▶ κατάληξη γενικής -α/-ος, π.χ. μήνα/μηνός
- ▶ κατάληξη γενικής -εα/-εως, π.χ. εισαγγελέα / εισαγγελέως
- ▶ κατάληξη γενικής -ης/-ους, π.χ. αδαή/αδαούς.
- ▶ κατάληξη γενικής πρώην τριτόκλιτων -ης/-εως, π.χ. κυβέρνησης/κυβερνήσεως

1. Υπολειμματική διμορφία στον Τύπο (Κόλλια κ.ά. 2013)

1. Υπολειμματική διμορφία στον Τύπο (Κόλλια κ.ά. 2013)

5. Διγραφία / Πολυγραφία

Greeklish: Ορισμός

- » **Greeklish** είναι η παράσταση της ελληνικής γραφής με λατινικά γράμματα στο περιβάλλον των «νέων τεχνολογιών».

Γλώσσα ← γραφή ← Greeklish

- » Δεν συνδέεται με φραγκοχιώτικα (Χίος, 18. αι.), φραγκολεβαντίνικα (Λεβαντίνοι της Σμύρνης) ή άλλες ιστορικές μορφές χρήσης του λατινικού αλφαβήτου.
- » Διγραφία (digraphia)

Η ιστορία των greeklish. Η «Ερωφίλη» μιλούσε... greeklish. Τι είναι τα Φραγκοχιώπικα;

Προστέθηκε από 24grammata

24grammata.com/ ιστορία της Λογοτεχνίας

Της Βίκυς Χαριστοπούλου

Ένα από τα πρώτα ελληνικά κείμενα γραμμένα με λατινικούς χαρακτήρες είναι αυτό του Γεωργίου Χορτάτση. Με μία πρακτική που ακόμη ίσως να...βοηθά – και όχι να πλήττει – τη γλώσσα.

Mira cachi chie adidhichi, tiragnismeni mira/ pia pathi apo ton Erota, pies prichies dhen epira?... Sti dohudepsi chie ci caimus micri perrisa ebica/ c¹⁰⁰ agapis ola ta caca chie

Φιλήντας,
Βηλαράς κ.ά.:
απλοποίηση
ελληνικής
γραφής

Σχήματα μεταγραφής

» *Diefthinsi, diey8ynsh, dieuthinsi, dieu8unsu, dief8hnsh ...*

Greek grapheme	phonemic value	ISO/ELOT standard	'Greeklish' transliteration		
			phonetic	orthographic	
				<i>keyboard-based</i>	<i>visual</i>
η	/i/	i	i	h	n
υ	/i/	y	i	y	u
ει, οι	/i/	ei, oi	i	ei, oi	ei, oi
ω	/o/	o	o	v	w
ου	/u/	ou	u	oy	ou
β	/v/	v	v	b	b
θ	/th/	th	th	u	8, 0, 9
ξ	/ks/	x	x	j	3
χ	/x/	ch	ch, h	x	x

Παραδείγματα

Ta latinoellinika, gnwsta ws Greeklisch, ekanan tin emfanish tous sta telh ths dekaetias tou 1960 me tis prwtes apopeires na graftei i ellinikh sto diadyktio, pithanon metaksy ellinwn foititwn kai kathigitwn se Panepistimia twn Inwmenwn Politeiwn, sto Apranet, to diktyo ilektronikwn ypologistwn pou proigithike tou Internet.

Η Συγκλήτος sthn ar. [000/000] synedriash ths, apofasise na sas parakalesei na enhmerwsete ta melh DEP tou Tmhmatos sas oti, basei ths isxyousas nomothesias, den einai nomimh h ana8esh autodynamou didaktikou ergou se metaptyxiakous foithtes `h ypokatastash tous apo tous en logw foithtes sta didaktika tous ka8hkonta.¹⁵

Σύγκρουση προτύπων

• ti kaneis?
- βαφο!
• μπρφο ???
- ναφο re μαλακα!

**- Έρχομαι σπίτι σου! Τι να φέρω;
- ΚΑΡΟΤΑ!
- Τι να τα κάνεις; Πήρες λαγό;
- GREEKLISH ΕΙΝΑΙ ΙΛΙΘΙΕ!**

Focusing

- » Σχήματα
- » Στυλ
- » Τοπικές νόρμες

Transliteration styles in two groups

	female linguists			male media professionals		
	A	B	C	A	B	C
ω	o	o	o	w	o	w, o
η	i	i	i	h, i	h, i	i
ει	i	ei	i	ei	i	ei
υ	i	i	i	y	y, i	y
γ	gh / y	g	gh	g	g	g
χ	kh / h	ch	ch / x	x	x	x

'Greeklish': Transliteration Practice and Discourse in the Context of Computer-Mediated Digraphia

Jannis Androutsopoulos

Greeklish and Greekness: Trends and Discourses of "Glocalness"

Dimitris Koutsogiannis
Department of Linguistics
Aristotle University of Thessaloniki

Bessie Mitsikopoulou
Department of Language and Linguistics, Faculty of English Studies
National and Kapodistrian University of Athens